

B.A. (Part—I) Semester—I Examination

(Optional Subject)

PALI AND PRAKRIT LITERATURE

(Literature of Classical Language)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :—Answer the questions in your own medium.

सूचना :—स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

1. (A) Translate any **ONE** with reference :—

8

कोणत्याही एकाचे ससंदर्भ भाषांतर करा :—

(i) अथ खो, आनन्द राजा मखादेवो कप्पकस्स गामवरं दत्वा जेट्ठपुत्तं कुमारं आमन्तापेत्वा एतदवोच — ‘पातुभूता खो मे तात कुमार देवदूता, दिस्सन्ति सिरस्मि पालितानि जातानि भूता खो, पन मे मानुसका कामा समयो दिब्बो कामे परियेसिंतु। एहि त्वं, तात कुमार, इमं रज्जं पटिपज्ज। अहं पन केसमस्सु ओहारेत्वा’ कासायनि वत्थानि अच्छादेत्वा अंगास्मा अनगरियां पब्बजिस्समि, तेन हि, तात कुमार, यदा त्वं पि पस्सेय्यासि सिरस्मि पालितानि जातानि, अथं कप्पकस्स. गामवरं दत्वा जेट्ठपुत्तं कुमारं साधुकं रज्जे समनुससित्वा केसमस्सु ओहारेत्वा कासायनि वत्थानि अच्छादेत्वा अंगास्मा अनगरियं पब्बजेय्यासि।

किंवा

(ii) तं कि मज्झसि, महाराज, इधस्स खत्तियो पाणातिपातो अदिन्नदायी कामेसु-मिच्छाचारी मुसावादी, पिसुणवाचो फस्सवाचो, सम्फप्पलापी, अभिज्झालु, व्यापन्नचित्तो, मिच्छादिट्ठी कायस्स भेदा परं मरणा अपाय दुग्गति विनीपातं निरयं उपपज्जेय. नो वा ? कथं वा ते एत्थ होति’’ति । “खत्तियो पि ही, भो कच्चान, पाणातिपाती, अदिन्तादायी कामेसुमिच्छाचारि मुसावादी पिसुणवाचो फरुसवाचो सम्फप्पलापी अनभिज्झालू व्यापन्नचित्तो मिच्छादिट्ठी कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गति विनिपातं निरयं उपपज्जेय्य।

किंवा

(iii) एवं में सुत्तं। एक समय आयस्मा महाकच्चानो मधुराय विहरति गुन्दावने। अस्ससि खो राजा माधुरा अवन्तिपुत्तो “समणो खालु भो, कच्चानो एवं कल्याणो कित्सिद्धो अब्भुगतो। ‘पण्डितो वियत्तो मेधावी बहुस्सुत्तो चित्तकथी कल्याणपटिभानो बुद्धे चेवं अरहा च। साधु खो पन तथारूपान’ अरहतं दस्सनं होति’” ति। अथ खो राजा माधुरो अवन्तिपुत्तो भद्रानि यानामि योजापेत्वा भद्र यान अभिरूढित्वा भद्रेहि, भद्रेहि यानेहि मधुराय निव्यासि महच्चा राजानु भावेन आयस्मतं महाकच्चान दस्सनाय।

(B) मखादेव सुत्ताचा सारांश लिहा.

8

किंवा

मधुर सुत्ताचा सारांश लिहा.

2. (A) खालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे ससंदर्भ भाषांतर करा :—

8

(i) असेवना च बालानं पण्डितानं च सेवना।

पूजा च पूजनीयानं एतं मंगलमुत्तमं।।

(ii) कस्सको पटिजानासि न च पस्साम ते कसिं।

कसिं नो पुच्छितो ब्रूहि यथा जानेमु ते कसिं।।

(iii) चरं वा यदि तिट्ठं निसिन्नो उद वा सयं।

सम्मिज्जेति पसारेति एका कायस्स इज्जना।।

(B) महानंगल सुत्ताचा सारांश लिहा.

8

किंवा

विजयसुत्ताविषयी माहिती लिहा.

3. (A) भगवान बुद्धानी सांगितलेल्या दहा पारमिता विशद करा.

8

किंवा

आर्य अष्टांगिक मार्गाविषयी विस्तृत माहिती लिहा.

(B) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :—

8

(1) चार आर्य सत्य.

(2) पारमिता.

(3) आर्य अष्टांगिक मार्ग.

(4) बोधिसत्व.

4. (A) पालि भाषेच्या विकासाची सविस्तर चर्चा करा.

8

किंवा

पालि भाषेचा उगम व विकास लिहा.

(B) खालील व्याकरण विषयक रूपे लिहा (कोणतेही चार) :—

8

(1) मुनि — पठमा विभक्ती — एकवचन

(2) दण्ड — दुतिया विभक्ती — बहुवचन

(3) भिक्षु — पञ्चमी विभक्ती — एकवचन

(4) लता — तृतीया विभक्ती — बहुवचन

(5) बुद्ध — पठमा विभक्ती — बहुवचन

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही 16) :—

- (1) सुत्तनिपात या कविता संग्रहामध्ये एकूण _____ कविता आहेत.
(अ) 73 (ब) 72
(क) 69 (ड) 75
- (2) सुत्तनिपात मधील कसिभारद्वाज सुत्त किती क्रमाकांचे _____ सुत्त आहे.
(अ) 3 (ब) 2
(क) 5 (ड) 4
- (3) सुत्तनिपात या ग्रंथात एकूण किती वग आहेत ?
(अ) 4 (ब) 5
(क) 6 (ड) 7
- (4) प्राचीन कालात पाती भाषेलाच _____ या नावाने ओलखले जाते.
(अ) मागधी (ब) सौरसेनी
(क) पैशाची (ड) उज्जेनी
- (5) "श्रद्धा" हे माझे बीज आहे हे वाक्य कोणी म्हटले ?
(अ) भगवान बुद्धाने (ब) कृषीभारद्वाज ब्राह्मणाने
(क) ऋषीने (ड) यापैकी नाही
- (6) 'विजय सुत्त' हे या ग्रंथातील आहे :
(अ) धेरगाथा (ब) धेरीगाथा
(क) सुत्तनिपात (ड) यापैकी नाही
- (7) कसिभारद्वाज सुत्तात एकूण _____ गाथा आहे.
(अ) 5 (ब) 6
(क) 7 (ड) 10
- (8) सुत्तपिटकातील खुद्दकनिकाय हा _____ क्रमाकांचा आहे.
(अ) पहिल्या (ब) दुसऱ्या
(क) तिसऱ्या (ड) पाचव्या
- (9) सुत्तनिपात मधील हे सुत्त नाही :
(अ) धनियसुत्त (ब) माधुरिय सुत्त
(क) विजय सुत्त (ड) महामंगलसुत्त

- (10) खुदकनिकाय मधील सुत्तनिपात हा ग्रंथ _____ क्रमाकांचा आहे.
 (अ) 5 (ब) 3
 (क) 2 (ड) 1
- (11) विजयसुत्त हे उरगवग्गातील _____ क्रमाकांचे सुत्त आहे.
 (अ) 12 (ब) 10
 (क) 7 (ड) 11
- (12) सुत्तनिपातमधील विजयसुत्तामध्ये _____ गाथा आहेत.
 (अ) 10 (ब) 15
 (क) 14 (ड) 18
- (13) अट्ठकवग्गामध्ये एकूण सुत्तांची संख्या आहे :
 (अ) 10 (ब) 15
 (क) 16 (ड) 14
- (14) महामंगलसुत्त हे या वग्गामधील आहे :
 (अ) उरगवग्ग (ब) महावग्ग
 (क) चुळवग्ग (ड) पारायणवग्ग
- (15) उरगवग्गामध्ये एकूण सुत्त आहेत :
 (अ) 5 (ब) 6
 (क) 10 (ड) 12
- (16) चुळवग्ग कोणत्या क्रमाकांचा वग्ग आहे ?
 (अ) 1 (ब) 3
 (क) 5 (ड) 2
- (17) कसिभारद्वाजसुत्त हे या ग्रंथमधून घेतलेले आहे ?
 (अ) सुत्तनिपात (ब) जातक
 (क) चरियापिटक (ड) धम्मपद
- (18) सुत्तनिपात हा ग्रंथ _____ स्वरूपाचा आहे.
 (अ) गद्यमय (ब) पद्यमय
 (क) गद्य पद्य मिश्रित (ड) यापैकी नाही
- (19) विजय याचा अर्थ _____.
 (अ) जिंकणे (ब) पराभव होणे
 (क) वृद्धी होणे (ड) यापैकी नाही
- (20) विजयसुत्त हे सुत्तनिपातमधील कोणत्या वग्गातून घेतले आहे.
 (अ) उरगवग्गो (ब) महावग्गो
 (क) चुळवग्गो (ड) अट्ठकवग्गो